

Bemærkninger til lovforslaget

Gudenåen, der er Danmarks største vandløb, har gennem tiderne været udnyttet til såvel vandkraft som transport af større godsmængder bl.a. til papirfabrikken i Silkeborg.

Godstransporten blev udført af store pramme, der ved menneske- og hestekraft blev trukket op ad åen fra havnen i Randers til Silkeborg.

For at muliggøre pramsejladsen vedtog man i 1861 lov angående farten på Gudenå mellem Silkeborg og Randers.

Med hjemmel i lov nr. 184 af 20. marts 1918 om Udnyttelse af vandkraft i Gudenå blev loven ændret ved kgl. anordning nr. 102 af 31. marts 1926.

Loven sikrer, at der ikke foretages anlægsarbejder eller andre foranstaltninger til hinder for pramsejladsen.

I medfør af loven er der i 1926 udfærdiget et regulativ omfattende en registrering af åløbets profil, bredde, tilløb, broer, stemmeværker, regler for tilsyn, vedligeholdelse samt hvilke anlægsarbejder og foranstaltninger hvortil tilladelse efter loven er fornøden. Regulativet er opdateret i 1943.

Da pramsejladsen forlængst er ophørt, og Gudenåen i øvrigt er omfattet af vandløbslovens bestemmelser, er der ikke grund til længere at opretholde denne særlov.

Lovens ophævelse har beroet på en sikring af offentlighedens adgang til at benytte de gamle trækstier langs åen, hvoraf en del tidligere var blevet eksproprieret til dette formål.

En sikring af denne adgang er nu sket gennem en fredning endelig afgjort af Naturklagenævnet i november 1994.

Som nævnt ovenfor er Gudenåen på denne strækning tillige reguleret af vandløbsloven, der supplerer bestemmelserne i Gudenåloven.

Konsekvensen heraf er, at en række tiltag kræver tilladelse efter begge love.

Hertil kommer, at afgørelser truffet af de lokale statskovdistrikter i medfør af Gudenåloven, uden klagefrist kan indbringes for Skov- og Naturstyrelsen med mulighed for yderligere rekurs til ministeren, medens afgørelser truffet af de lokale vandløbsmyndigheder med en klagefrist på 4 uger kan ind-

bringes for Miljøstyrelsen, der har den endelige afgørelse af sagen.

En ophævelse af loven vil derfor medføre en administrativ afklaring og forenkling af sagsbehandlingen.

Administrative og økonomiske konsekvenser

Administrationen af loven henhørte oprindeligt under Indenrigsministeriet, senere Ministeriet for Offentlige Arbejde, indtil den i 1975 blev overført til Miljøministeriet ved daværende Skovstyrelse, nu Miljø- og Energiministeriet ved Skov- og Naturstyrelsen.

Den daglige administration med tilsyn og meddelelse af tilladelser efter loven udøves af henholdsvis Silkeborg og Fusingø Statsskovdistrikter.

Distrikternes løbende omkostninger til vedligeholdelse af åstrækningen har i alt gennemsnitligt udgjort ca. kr. 20.000,- årligt og med et personaleforbrug svarende til sammenlagt 1/2 årsværk (SID). Det skal i denne forbindelse oplyses, at vedligeholdelsen på denne strækning af Gudenåen i vidt omfang påhviler Gudenåcentralen, som følge af den i 1921 tildelte koncession på udnyttelse af vandkraften ved Tangeværket.

Da der for denne del af Gudenåen ikke foreligger et i medfør af vandløbsloven udfærdiget regulativ, hvori åen er optaget som offentligt vandløb, er Gudenåen på denne strækning efter vandløbsloven klassificeret som et privat vandløb omfattet af primærkommunernes tilsyn.

Ved Gudenålovens ophævelse forudsættes det, at åen på strækningen mellem Silkeborg og Randers i lighed med åens øvre strækning optages som amtsvandløb med henholdsvis Århus og Viborg som vandløbsmyndigheder. Dette harmonerer med princippet i vandløbslovens § 8, stk. 4, hvorefter en nedre strækning ikke må være lavere klassificeret end en øvre strækning.

Konsekvensen heraf er, at Århus og Viborg amtsråd skal udfærdige nye regulativer evt. et fællesregulativ efter vandløbslovens § 12 til afløsning af det i medfør af Gudenåloven i 1926 udfærdiget regulativ.